

22.12.2023

POL-2023-157111

Ulkoministeriö
kirjaamo.um@gov.fi

VN/26656/2022

Keskusrikospoliisin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ja laiksi rikoslain 46 luvun muuttamisesta**Tausta**

Ulkoministeriö on pyytänyt Keskusrikospoliisilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ja laiksi rikoslain 46 luvun muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta. Samalla kumottaisiin nykyinen laki kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavan rikoslain 46 luvun sääntelyä. Esityksessä on kyse kansallisesta täydentävästä sääntelystä, joka on tarpeen kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821, jäljempänä vientivalvonta-asetus, soveltamisen tueksi.

Siltä osin kuin esimerkiksi luvanvaraisuudesta, ilmoitusvelvollisuuksista ja muista toiminnanharjoittajien velvoitteista sekä esimerkiksi lupaharkinnasta säädetään vientivalvonta-asetuksessa, säännöksiä ei ole tarkoitus toistaa kansallisessa laissa. Lakiin on tarpeen ehdottaa EU-asetuksen edellyttämiä raportointi- ja asiakirjavaatimuksiin liittyviä säännöksiä. Lisäksi olisi tarpeen selkeyttää tietyt hakemusten käsittelyyn, hakemusten johdosta tehtäviin päätöksiin ja muutoksenhakuun liittyviä menettelyjä. Lakia on samalla tarkoitus kehittää siten, että varmistetaan vientivalvonnan tavoitteiden tehokas toteutuminen. Tämän johdosta ehdotetaan päivitettävän viranomaisten toimivaltuuksia vientivalvonnassa, minkä lisäksi lakiin ehdotetaan lisättävän kansallinen valvontaluettelo.

Tarkoitus on, että lakimuutokset tulevat voimaan syksyllä 2024.

Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi katsoo yleisesti, että hallituksen esityksen luonnos laiksi kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta on asianmukainen. Laissa säädettäisiin kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevaa unionin vientivalvonta-asetusta täydentävistä velvollisuuksista, toimivaltuuksista ja menettelyistä.

Keskusrikospoliisi pitää ehdotetun lain 3 luvun 14 §:ssä säädettyä tiedon luovuttamista viranomaisten välillä salassapitosäännösten estämättä pääosin asianmukaisena. Säännöksen perusteluissa todetaan, että ehdotettu sääntely tietojenvaihdosta vastaisi osittain voimassa olevaa sääntelyä, mutta laajentaisi ja tarkentaisi tietyiltä osin luovutettavien tietojen joukkoa ja niiden viranomaisten joukkoa, ml. Keskusrikospoliisi, jotka voivat salassa pidettäviä tietoja luovuttaa. Perustelujen mukaan pykälään ehdotettu 2 momentti on muotoiltu siten, että siinä luetelluilla viranomaisilla ei olisi ehdotonta velvollisuutta luovuttaa tietoja, vaan tietojen luovuttamisesta päättäminen jäisi tietojen luovuttavan viranomaisen harkintaan.

Keskusrikospoliisi katsoo, että hallituksen esityksen luonnoksen perusteella on ilmeistä, ettei Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskus voi luovuttaa esitettävän lain nojalla sen ylläpitämän rahanpesurekisterin tietoja ulkoministeriölle. Rahanpesun selvittelykeskus on tulkinnut toisessa yhteydessä pakotteiden täytäntöönpanoon liittyen, että se voi luovuttaa EU:n ns. henkilöpakoteasetuksen 8 artiklan kohdan 4 perusteella tietoja ulkoministeriölle, vaikka selvittelykeskusta koskevassa laissa ei ole tästä säännöstä. EU:n vientivalvonta-asetuksessa ei kuitenkaan ole vastaavaa säännöstä viranomaisten tietojen vaihdosta. Keskusrikospoliisi katsoo, mikäli hallituksen esityksen luonnoksen tarkoituksena on mahdollista Keskusrikospoliin Rahanpesun selvittelykeskuksen tietojen hyödyntäminen, että siitä tulisi säätää nimenomaisesti.

Keskusrikospoliisi katsoo rikoslain 46 lukuun (1 § säännöstelyrikos ja 12 § kaksikäyttötuotteiden vientivalvontailmoituksen laiminlyönti) tehtäväksi ehdotettujen muutosten olevan asianmukaisia. Säännöstelyrikoksen (1§) muutos laajentaa hieman rangaistavuutta ja ilmoituksen laiminlyöntirikos (12§) on lähinnä tekninen muutos.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Robin Lardot

Rahanpesun selvittelykeskuksen päällikkö
Rikostarkastaja

Jaakko Christensen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 22.12.2023 klo 08:44. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimista.

Tiedoksi

Poliisihallitus